

Tiếng Cồng Năm Xưa

**Trần Hồng Văn phóng tác*

Khi vừa bước chân xuống khỏi chiếc xe đò, ba tiếng cồng từ xa vọng lại như lời chào đón nàng trở lại quê cũ sau bao nhiêu năm lưu lạc. Tiếng cồng đó xuyên thủng không gian nặng trĩu của buổi chiều đông với những cơn gió lạnh buốt cắt da cắt thịt đang cào cào những thung lung chung quanh rặng núi Bạch Vân Sơn. Ngẩn ngơ vì tiếng cồng có sức hút lạ lùng đó, Lý Kim Lan nhìn lên bầu trời, những tầng mây xám rải rác treo lơ lửng đó đây với những tia nắng mềm như những sợi chỉ yếu ớt xuyên qua. Ầ ỹ tiếng cồng này có lẽ từ một cõi xa xăm huyền bí nào đó nằm trên cả những tầng mây kia vọng xuống.

Tiếng cồng là tiếng than vãn tuyệt vọng của người mẹ ngồi bên đờ con đang chờ chết vì đói trong năm mất mùa. Đó là tiếng kêu thất thanh của người chủ gia đình nhìn thấy căn nhà của mình đang bị thần lửa nuốt. Là tiếng nấc nghẹn ngào của người mẹ già không còn nước mắt để khóc khi được tin đứa con trai từ trần nơi chiến địa. Hay là dấu hiệu của người vợ nghèo trần trọc qua những đêm không ngủ chờ chồng mang thực phẩm từ thành phố về để nuôi sống gia đình. Đôi khi đó còn là tiếng than vãn đau đớn và phẫn uất của người đàn ông khi người vợ bỏ chồng với đứa con thơ để đi theo người khác giống như Lý Kim Lan đã làm.

Ầ ỹ hìn quanh như thể tìm hướng tiếng cồng đã phát ra, nàng vẫn đứng im một chỗ từ lúc bước chân xuống khỏi chiếc xe đò và có vẻ bối rối xem nên đi về hướng nào. Một người đàn ông trẻ tuổi đánh chiếc xe bò trên chất đầy rom rạ đang tiến về phía nàng. Kim Lan vẫy tay rồi hỏi:

- Xin lỗi ông, cho tôi hỏi thăm là tiếng cồng từ đâu tới vậy?

Ầ ỹ người đàn ông nhìn nàng, giọng nói như nhạo báng:

- Cô nói tiếng cồng nào? Tôi chẳng nghe thấy gì cả.

Muốn về tới làng Mỹ Hòa, người ta phải xuống xe tại ngã ba gần ngôi chùa Bạch Vân Tự. Từ chỗ nàng đứng tới ngôi chùa còn một khoảng cách khá xa. Sau một thời gian vài năm bỏ chồng và đứa con gái, bây giờ nàng cảm thấy bối rối, đầu óc chát chứa biết bao ưu phiền và lo nghĩ nên đã quên mất phải xuống xe chỗ nào. Ầ ỹ đứng đó, tay nắm chặt túi quần áo đeo bên mình, một lúc sau bắt đầu bước dọc theo con đường chính. Có phải tiếng cồng kia do chồng nàng đang hân hoan đánh lên để chào đón nàng chăng? Ầ ỹ tới chồng khiến nàng mỉm cười, hình ảnh người thanh niên thích đánh cồng, một tay cầm chiếc dùi, một chân co lên như thể đang bị một sức mạnh siêu hình nào đó điều khiển.

Tình cờ một hôm ông trưởng làng Mỹ Hòa đi qua công trường xây cất nơi nàng đang làm việc. Ông nói là chồng nàng đã trở về làng sau nhiều tháng năm đi khắp nơi kiếm nàng. Ông nói là Chí Tâm, chồng nàng đã đem cầm chiếc cồng rồi bỏ làng đi, sau đó người ta được biết anh ta làm cho một nông trại trong một làng thật xa. Cuối mùa thu năm ngoái, anh ta trở về làng với đứa con gái, chuộc lại chiếc cồng và hiện làm việc trong một quán ăn chuyên bán cho ngư phủ

trong vùng. Ông cũng nói là gia đình ông sau hai năm sống ở Hán Thành, hiện đã trở về làng Mỹ Hòa và nuôi gà. Ông kể lể:

- Cô biết không, tôi yêu mọi thứ trong làng Mỹ Hòa. Tôi biết rõ đó là nơi yên lành cho mọi người sinh sống, tôi đã đi nhiều nơi nhưng không thấy chỗ nào đất lại lành như tại làng mình. Đối với tôi thì đây là nơi tốt nhất trên trái đất này cho mình sinh sống, dù cho có nghèo đi nữa nhưng tôi cũng không hề hê môi than thở.

Kim Lan không hiểu tại sao ông ta lại có một ý nghĩ như thế. Đối với nàng, làng Mỹ Hòa không phải là nơi như ông ta đã nói. Đã có một lần cho dù một cây hồng nhỏ cũng không thể tồn tại sau trận lụt quét sạch mọi thứ, trận lụt khủng khiếp cùng với những đợt cuồng phong đã chìm mọi người trong làng xuống tận đáy sông, trong đó có cả những bạn thân của nàng.

- Ắ ều chồng cô biết cô ở nơi nào đó, dù cho là nửa đêm tôi chắc chắn là anh ta cũng chạy bỏ tới để đưa cô về. Ắ gay bây giờ tại sao cô không trở về cùng với tôi, đừng suy nghĩ gì nữa, cô Lan. - Ông ta khẩn khoản nói. - Xin đừng làm khổ chồng cô nữa, tôi năn nỉ cô trở về với anh ấy. Cô có nhớ câu nói người xưa để lại là "Ắ gười đàn ông chân thật không ôm mối hận mãi mãi" không? Dù gì đi nữa, Chí Tâm cũng vẫn thương yêu cô mà. Hãy quên quá khứ và trở về nhà. Tôi đoán chắc với cô là lúc nào anh ta cũng thương yêu cô. Việc xin tha thứ hay giải thích đều không cần thiết, mọi việc đều tốt lành cả, tin tôi đi. Ắ còn việc này nữa, vào ngày hội mùa sắp tới, mọi người trong làng sẽ tụ tập và tôi đoán chắc là chồng cô sẽ đánh công đó.

"Có thể tin vào lời ông trưởng làng được không? Có thực là chồng tôi đã đi kiếm tôi không? Anh ấy có sẵn lòng tha thứ cho tôi và nhận tôi làm vợ trở lại không? Anh ấy có bỏ qua sự ngu xuẩn của tôi khi tôi bỏ nhà đi theo người đàn ông khác không? - Kim Lan nhìn lên bầu trời ảm đạm, lòng như thằm đặt những câu hỏi trên cho ông trời ở mãi tuốt trên cao kia. - Liệu anh ấy có đánh đập tôi không. Tôi phải nói gì khi nhìn thấy anh ấy đây? Làm sao tôi có thể nhìn mặt anh ấy được, trời ơi" - Ắ àng suy nghĩ thật sâu. Đã trốn nhà đi theo một người đàn ông khác và cho tới khi đã chán chê, hấn bỏ rơi nàng như người ta liệng chiếc vỏ chai nước vào thùng rác khi đã uống xong. Sau đó nàng đi lang thang khắp nơi kéo lê chiếc xác không hồn, ngày tháng tâm tư bị dày vò chẳng lúc nào nguôi.

Sau buổi gặp gỡ ông trưởng làng, Kim Lan trải qua một đêm không ngủ và nàng nghĩ tới chồng thật nhiều. Tờ mờ sáng hôm sau, nàng thu dọn quần áo, mớ tiền dành dụm do mồ hôi và công lao khó nhọc kiếm được trong thời gian làm việc tại công trường xây cất được gói thật kỹ và nhét chặt vào giữa bụng và giày lưng. Ắ àng vội ra bến xe mua vé để trở về làng cũ mặc dù biết rằng có thể bị chồng đánh cho tới chết. Ắ àng nghĩ nếu bị đánh chết thì đó cũng là con đường giải thoát để chuộc lại những lỗi lầm mà nàng đã gây ra.

Giờ đây Kim Lan đi xuyên qua những bụi cây bên đường. Ắ hững bụi cây khẳng khiu, lá xanh đã đổi sang màu nâu và vàng. Bất chợt một bông hoa màu xanh tím mà nàng ưa thích hiện ra trước mắt, dừng bước rồi ngồi xồm xuống bãi cỏ, nàng đã đi được một quãng khá xa kể từ lúc xuống xe.

Ắ gặt bông hoa rồi đưa lên mũi ngửi, mùi hương thơm ngậy ngát len lỏi vào từng mạch máu nhỏ nhất trong người nàng, mùi hương này tươi mát như mùi da thịt của chồng nàng. Ắ àng lại tiếp tục bước đi, mùi hương thơm của bông hoa vẫn ngập tràn hai lỗ mũi nàng.

Ắ hững gốc rạ trên những ruộng lúa đâm lên tua tua nom tựa chiếc cằm chưa cạo của chồng. Khi nghĩ tới chồng, tim nàng như hồi thúc đôi chân bước nhanh về phía ruộng lúa, ôm chặt lấy những gốc rạ rồi để cho chúng nom chớm lên đầu, lên cổ, lên má nàng. Khi bước chân ra khỏi những bụi cây, chiếc hồ Thanh Xuân rộng lớn như một đại dương hiện ra trước mắt. Ắ hững

làn sóng xua đuổi nhau cộng thêm bóng dáng những ngư phủ ăn mặc nhiều màu sắc gọi cho nàng một cảm xúc đau nhói, thân hình nàng loạng choạng không đứng vững như thể có mũi khoan nào đang xoay vào tim gan nàng.

Ấu ấu không phải chiếc hồ này thì nàng đã không gặp người đàn ông kia và nàng cũng không bỏ chồng con để ra đi. Ấu ấu không gặp hẳn, nàng đã không làm gia đình tan nát. Ấu ước trong hồ thật trong xanh trông thật an bình. Ấu hưng đã có một lần làng này bị chìm ngập trong làn nước quái ác đó. Khởi đầu từ những vùng đất thấp, chỉ trong một đêm, nước đã nuốt trọn làng, có thể nói nước lụt đáng sợ hơn lửa rừng bội phần.

Khi nước đã nuốt trọn ngôi làng, Kim Lan trải qua những cơn ác mộng, nàng cảm thấy quá khứ cũng như tương lai biến mất dần ngay trước mắt như thể những chiếc bong bóng nước đang bị vỡ tung. Dân làng sống sót đứng nhìn số mệnh hẩm hiu của làng mình, họ than khóc lâm ly hơn cả khi cha mẹ qua đời.

Hình ảnh năm xưa còn hiện lên rõ mồn một trước mắt nàng. Bà già hàng xóm có đứa con độc nhất chết vì bệnh, đứa con dâu vợ vã đi lấy chồng khi chưa mãn tang, để lại đứa cháu nội cho bà nuôi. Khi nước tràn ngập tới nhà, bà khoá trái cửa lại và nói là sẽ chết với đứa cháu ở ngay trong nhà chứ không chịu đi đâu cả. Mặc dù hai vợ chồng Kim Lan năn nỉ thế nào đi nữa, bà cũng nhất định không chịu ra khỏi nhà. Hai người phải vất vả lắm mới phá được cửa và mang bà ra. Khi đưa bà cùng đứa cháu tới ngọn núi, bà khóc lóc thảm thiết như thể ruột gan đứt ra từng đoạn.

Kim Lan vẫn còn văng vẳng nghe thấy tiếng kêu khóc của bà. Ấu ấu không hiểu hai bà cháu giờ đây ra sao. Thành linh tim nàng chột quặn đau, cô họng nàng khô héo, một nỗi buồn tràn ngập lòng nàng. Bước đi giữa khoảng không gian lộng gió, phía xa là một quán ăn cát sơ sài, trong một thoáng Kim Lan chột nghĩ là chồng nàng và đứa con gái có thể đang làm việc trong quán này. Ý nghĩ này làm nàng khựng chân lại, nàng tự hỏi:

- Liệu anh ấy có nhận ra mình không đây?

Thành linh, hình ảnh hai mươi lăm năm về trước lại hiện ra trong trí khi nàng đưa mẹ trở về làng Mỹ Hòa. Mẹ nàng trở nên mất trí khi bị gia đình cha nàng xua đuổi ra khỏi làng. Tim nàng đau quặn vì dĩ vãng đau thương này.

Khi còn bé, Kim Lan không biết là mẹ cô bị mất trí. Một đứa bé mới bốn tuổi đầu thì làm sao hiểu được vấn đề này. Giống như con vịt con, Kim Lan bám chặt gấu quần mẹ lang thang đi khắp nơi, từ chỗ này tới chỗ kia. Trạm ga xe lửa rộng lớn như chiếc sân chơi của một ngôi trường học và ngôi giáo đường có chiếc đồng hồ to lớn thường là nơi trú ngụ qua đêm của hai mẹ con. Cuộc sống buồn tẻ giống như con sóc chạy qua chạy lại suốt ngày trong lồng, còn tỉnh lý nhỏ đến nỗi nếu đứng trên bực thang thì có thể nhìn suốt từ đầu tỉnh tới cuối tỉnh.

Cô bé không thích tới vùng nông thôn vì có những đứa trẻ ngỗ nghịch ném đá vào cô cũng như mẹ cô. Cô thích lang thang trên con đường phố lớn lúc nào cũng đông nghẹt người qua lại với tiếng ồn ào của xe cộ, cũng như đi vòng quanh những cửa hàng bách hoá trong những khu phố đông đúc. Ban ngày, hai mẹ con lang thang khắp phố này qua phố kia, được những gia đình giàu có cho ăn, tối đến thì ngủ trong phòng đợi của trạm xe lửa, tuy vậy nhiều khi lại bị nhân viên an ninh ở đây xua đuổi.

Kim Lan thích trạm xe lửa này vì lúc nào cũng có nhiều người, hành khách, người bán hàng rong và những kẻ vô công rồi nghề. Tiếng còi xe lửa làm ấm lòng cô bé. Đối với cô, tiếng còi xe lửa còn kỳ diệu hơn cả tiếng chuông nhà thờ nữa, nó trải rộng ra khắp thành phố, đánh thức những kẻ còn đang ngái ngủ. Cô thích thú nhìn những toa xe đưa đi và đem đến vô số khách lạ

mặt. Trí óc non nớt của cô bé luôn luôn mang câu hỏi là tại sao những người này phải đi những chuyến du lịch xa xôi như vậy, và họ đi tới những đâu?

Khi thấy cả một gia đình bước lên toa xe, cô có những thèm muốn ngấm ngấm. Cô đòi mẹ cũng phải đưa cô lên toa xe đó. Thay vì chiều cô, mẹ chỉ nhìn cô với cái cười ngu ngơ như thường lệ. Mỗi khi thấy bất cứ loại nước nào, mẹ cô lại vốc lên đầu rồi lấy ngón tay làm lược chải tóc cho cô.

Rồi một buổi tối mùa đông kia, trong khi hai mẹ con đang ngủ, bốn tên vô lại kéo mẹ cô vào nhà kho tắm tối bên cạnh trạm xe hãm hiệp bà. Khi mấy tên này đi khỏi, cô úp mặt vào mặt mẹ khóc nức nở, còn bà thì vẫn mở mắt thao láo như chẳng biết chuyện gì đã xảy ra cả.

Từ đó, cô bé Ly Kim Lan thấy ghét trạm xe lửa, cô ghét cả thị trấn này và cũng từ đó mắt cô bắt đầu mở lớn ra. Cô nhận thấy mẹ không phải là người bình thường như mọi người. Sau khi biết mẹ mình là người bị mất trí, cô cảm thấy xấu hổ, xấu hổ vì bao năm phải bám víu nhờ sự che chở của người mẹ bệnh hoạn này. Trong quá khứ, cô thường bám chặt lấy gấu quần mẹ, theo sát bước chân mẹ, giờ đây cô tự tách rời ra, đi cách mẹ một quãng. Lúc này trong đầu cô có nhiều câu hỏi như quê quán mình ở đâu, nguyên do nào khiến mẹ bị mất trí, cô cũng muốn biết tại sao cô và mẹ không có một chốn nào để ở và tại sao phải lang thang như vậy?

Khi lớn hơn chút nữa, những câu hỏi kia luôn ám ảnh làm cô đau khổ. Ắ hững thắc mắc này ngày càng trở nên nặng nề như phải mang tảng đá nặng trong đầu vậy. Lý trí và tình cảm càng ngày càng bị dày vò khi cô khôn lớn và dần dần cô nhìn mọi việc một cách rõ ràng và minh bạch hơn. Cô chấp nhận tình trạng của mẹ. Giờ đây trên đường phố, cô nắm chặt tay mẹ, dẫn dắt bà đi và tự trong đáy tâm hồn, cô luôn nghĩ là thế nào cũng có nơi nào đó được gọi là quê hương của hai mẹ con và cũng tại nơi đó có người đang mong đợi họ trở về. Cô mong mỏi có cơ hội tốt nào đó sẽ đưa mẹ về, dù cho việc này có nguy hiểm tới tính mạng ... Cô phải đưa mẹ về.

Rồi một bữa kia, cô thấy trí óc của mẹ có triệu chứng trở lại bình thường. Thật là một cơ hội hiếm hoi và quý giá, như thể một làn chớp xuất hiện giữa đêm hè. Ắ hững ta nói làn chớp hiếm hoi như thế giúp cho lúa mọc nhanh và chín nhanh hơn. Ắ hững lúc như vậy, mẹ cô khóc như mưa như gió rồi bà ôm chặt đứa con gái vào lòng. Ắ hững giọt nước mắt này biểu hiện cho tâm hồn trong sạch và tinh khiết của mẹ cô. Ắ hững suối nước mắt chảy trên gò má của mẹ, Kim Lan nhận rõ chân dung thực của mẹ. Trong tận đáy tâm hồn, cô mong mẹ khóc như vậy thường hơn.

- Mẹ ơi, nhà của mình ở đâu? - Cô thường hỏi mẹ khi thấy mẹ khóc. Cô biết là không nên bỏ lỡ những cơ hội quý giá như vậy.

- Ắ hà của mình ở làng Mỹ Hòa, con ạ. - Mẹ cô thường lập đi lập lại câu trả lời trên trong khi tay bà âu yếm vuốt tóc cô.

- Làng Mỹ Hòa ở đâu hả mẹ?

- Làng mình nằm dưới chân ngọn núi thật to lớn tên là Bạch Vân Sơn.

- Ắ hư vậy làm sao mình tới ngọn núi Bạch Vân Sơn được hả mẹ?

Mỗi lần hỏi câu trên thì mẹ cô lại lắc đầu một cách dứt khoát. Dù cho những tin tức về thân thể của mình chỉ có vậy, cô cảm thấy phấn khởi vì gánh nặng trong đầu nhẹ bớt dần. Trái tim của cô cũng từ từ được hé mở giống như đôi mắt cô vậy. Cô thấy vui mừng mỗi khi nghĩ mình cũng có một nơi nào đó trên mặt đất này gọi là quê quán như bao nhiêu người khác. Ắ hư mẹ cô cho biết thì làng Mỹ Hòa chính là quê hương của mình. Cô liên tưởng tại nơi đó cha cô, anh chị em cô đang mỗi mòn mong đợi hai mẹ con trở về. Mỗi lần nghĩ đến điều này, Kim Lan muốn la thật to, khóc thật lớn vì sung sướng.

Ả hững giọt nước mắt lớn dần chảy xuống má của mẹ là dấu hiệu tâm hồn bà từ từ trở lại bình thường. Bất cứ khi nào thấy mẹ khóc là Kim Lan không bỏ lỡ cơ hội gạn hỏi mẹ về làng Mỹ Hòa. Góp nhặt những tin tức rời rạc, cô hiểu là nếu đi dọc theo con sông về hướng bắc rồi vòng qua một ngọn núi thật lớn, làng cô sẽ hiện ra trước mắt. Cô hy vọng là những điều này đúng, hơn nữa, cô nhớ lại những hình ảnh xa xưa hồi còn thơ ấu, những ký ức trong cõi mù sương mong manh như những sợi chỉ này dần dần được ghép nối lại, cộng với điều mà mẹ cô nói tạo thành một bức tranh rõ ràng trước mắt. Cô lơ mơ nhớ lại ngọn núi khổng lồ cũng như con sông thật lớn. Cô còn nghe thoang thoảng tiếng cồng vang vọng nữa. Cô cố giữ tiếng cồng mãi mãi bên tai và tiếng cồng này trở thành quen thuộc, cô nghe thấy ngay cả trong giấc ngủ nữa. Tới lúc cô hoàn toàn bị ám ảnh bởi tiếng cồng, cô lại thấy hiện rõ trong tâm trí một đám người mặc toàn đồ trắng đứng trước những chiếc cồng, tay phải dang rộng cầm chiếc dùi, một chân nhấc lên cao. Rồi trong một thoáng, cô liên tưởng cha cô cũng mặc bộ đồ trắng lẫn lộn trong đám người này.

Dù cho khi chấp chờn giấc ngủ bên chiếc cồng to lớn của một tiệm bách hóa hay trên bực thang nhà bưu điện, trước mặt Kim Lan lúc nào cũng hiện lên đám người áo trắng, chân trái co lên cao, tay phải cầm chiếc dùi. Một đêm kia, thỉnh linh cô thấy một người cũng mặc toàn đồ trắng bắt đầu tấn công những người khác. Ả gười này tay cầm chiếc liềm thay vì chiếc dùi và mọi người sợ hãi chạy tủa ra mọi phía.

Khi tỉnh dậy, Kim Lan quyết định tìm đường trở về làng cũ với bất cứ giá nào. Trong thực tế thì mỗi ngày cô và mẹ gặp nhiều điều nghiệt ngã. Từ con đường này sang con đường kia mà hai mẹ con đi qua, cuộc sống vô định giống như những hạt bụi bị cuốn trong cơn gió lốc làm cô sợ hãi. Hơn thế nữa, nghĩ tới việc không có một nơi trú ẩn nhất định làm cô rùng mình khiếp sợ.

Dù mới mười ba tuổi đầu, Kim Lan cũng không còn ngờ nghệch tin vào nơi thiên đàng có những thiên thần ca múa. Cô đã sớm hiểu là phải tin và đối xử với cả thế giới này như thế nào theo như lối suy luận của cô. Cô tin vào dân làng Mỹ Hòa và cũng tin là mỗi người trong làng đều yêu tiếng cồng đã được truyền từ đời này sang đời kia bao năm rồi.

- Có phải là mình cứ đi dọc theo con sông lớn hướng về phía Bắc, phải không mẹ? - Mẹ cô khẽ gật đầu với hai hàng nước mắt chảy dài xuống má - Chẳng phải lo nghĩ gì, mẹ ạ. Con tin là mình sẽ tìm được về làng nếu cứ dọc theo hướng bắc mà đi.

- Cha và bà nội của con sống ở đó, con ơi.

- Cha và bà nội hả mẹ? - Kim Lan vui mừng vỗ tay, nhảy chồm lên như con châu chấu. - Mình hãy bắt đầu đi, mẹ nhé.

Ả gười mẹ lắc đầu quyết liệt, nét mặt tái xanh hẩn lại.

- Tại sao mình lại phải rời khỏi làng vậy mẹ? Có phải là cha đuổi hai mẹ con mình đi không?

Bà im lặng không trả lời câu hỏi của cô.

Rồi một buổi chiều cuối hè năm đó, Kim Lan dẫn mẹ ra khỏi thị trấn và bắt đầu đi dọc theo bờ sông về hướng bắc. Ả hững cây bạch dương mọc hai bên đường trông tựa như những cậu học trò ngoan ngoãn đứng xếp hàng trong sân trường.

- Mình đi đâu vậy, con yêu của mẹ? - Mẹ cô không nhận ra ý định của cô, một mối lo ngại chợt lóe ra trong tiềm thức của bà.

- Đừng lo ngại gì cả, mẹ ạ.

- Ả hưng ... mình đi đâu đây hả con?

- Mình sẽ tới một nơi yên lành để tránh khỏi cái nóng mùa hè, mẹ ạ.

- Con nói vậy là có ý gì?

- Ờ ừ mình cứ ở trong thị trấn này mãi thì sẽ phải chịu bụi bặm và nóng bức. Mẹ và con sẽ tới một nơi có nước và gió mát. Có thích vậy không hả mẹ?

Cô hiểu là nếu nói tìm đường trở về quê cũ, nét mặt mẹ cô sẽ trở nên xanh lại vì sợ hãi và bất an. Mỗi khi nhắc tới tên Mỹ Hòa, mặt mẹ cô lại đổi màu, giống như bông hoa cây bí đỏ vậy. Cuộc sống khắc nghiệt nơi thành thị cũng như thực tế đã trui luyện cô bé non nớt kia. Ờ hững năm tháng khổ đau nghiệt ngã làm trí óc cô nảy nở sớm hơn bình thường, giờ đây cô đã hiểu thế nào là tốt, là xấu, lý trí phán đoán nảy nở theo ý riêng của cô. Rất ít khi cô phải khóc, tai không còn nghe những lời mắng chửi, không còn cảm thấy xấu hổ. Thực vậy, chẳng gì có thể làm cho cô đỏ mặt vì xấu hổ nữa, không có gì có thể hăm dọa cô được, mặt cô bây giờ trở nên lạnh lùng. Để sống còn và chăm sóc người mẹ tật nguyền, cô có thể làm bất cứ chuyện gì, không còn gì khiến cho cô sợ hãi nữa.

Đi dọc theo bờ sông về phía ngọn núi to lớn sừng sững nơi phía xa, càng ngày con sông trở nên rộng hơn và bờ sông trở nên cao hơn. Ờ hững cơn gió mát nhẹ làm dịu bớt cái nóng mùa hè, Kim Lan gặp rất nhiều người, ngư phủ, trẻ con chơi đùa bên bến sông, nông phu ... Cua cá nước ngọt cũng như thức ăn ngon miệng mà nông dân cho làm cô quên hẳn nỗi mệt nhọc. Không giống như ở thành thị, trẻ con ở đây không nhạo báng hay ném đá vào hai mẹ con cô, chúng có vẻ hiền lành và chất phác.

Hai mẹ con đi mãi, đi mãi. Rồi một ngày kia họ tới một ngôi làng nhỏ nằm giữa một bình nguyên, con sông trở nên hẹp hẳn lại như cái đuôi con thằn lằn. Gặp một ông lão đang coi đàn bò, Kim Lan hỏi ông một câu mà cô đã lập đi lập lại hàng trăm, hàng ngàn lần trên suốt quãng hành trình dài đằng đẵng:

- Ông ơi, cho cháu hỏi thăm là ông có biết làng Mỹ Hòa ở đâu không? Ông có nghe tên làng này bao giờ chưa hả ông?

- Làng Mỹ Hòa? Có phải làng này có ngôi chùa Bạch Vân Tự không?

Cô nhảy lên vì sung sướng. Cô muốn khóc thật to và như muốn bay về làng trong nháy mắt.

- Mẹ ơi, chúng mình gần về tới rồi. Ông nói là chỉ việc đi vòng qua ngọn núi kia thì làng Mỹ Hòa sẽ hiện ra trước mắt đó mẹ.

Mẹ cô lúc này đang ở trong trạng thái hôn mê ví như chiếc bóng đèn không có dòng điện chạy vào. Bà chỉ nhìn cô, miệng cười khờ khạo.

Kim Lan dìu mẹ tới một dòng suối tắm rửa cho bà thật sạch sẽ. Làn da của bà trắng và mềm như ánh sáng trăng. Cô cũng giặt bộ quần áo rách rưới của bà rồi phơi trên một phiến đá lớn gần đó.

- Mẹ ơi, trông mẹ khác hẳn ra. Ờ ừ cha nhìn thấy, ông sẽ đón mẹ bằng cả hai tay. Mẹ thật đẹp, trông tựa như bà trong bức tranh "*Con Tàu Năm Cũ*". Mẹ có nhớ không, bức tranh treo ngay trước nhà ga xe lửa mà mình thường tới đó ngủ qua đêm đó, mẹ.

Rồi cô dẫn mẹ đi dọc theo bờ sông. Mặt trời đỏ lửa tựa như một chiếc gỏi đang cháy nằm ngay trên đầu họ. Ờ hững cơn gió mang theo hơi nóng làm cho không khí ngọt ngọt thêm. Khi ra tới con đường chính, cái nóng thiêu đốt đã gần như luột chín họ.

Quay nhìn quang cảnh ngọn núi và cánh đồng cỏ một cách chậm chạp, thỉnh thoảng mẹ cô như biến thành một ngôi tượng đá ngoài công viên. Kim Lan hiểu là trí óc của mẹ đã trở lại bình thường, bộ não của bà bây giờ lần nữa bừng thức dậy. Cô hấp tấp hỏi:

- Mẹ có nhận ra nơi này không, mẹ ơi. Mẹ có thấy ngọn núi kia, cánh đồng cỏ kia có quen thuộc không?

Me cô yếu ớt nói:

- Đây là đâu đây hả con?

- Đã tới gần làng Mỹ Hòa rồi. Sau khi đi hết chỗ quanh này mình sẽ tới làng mình đó, mẹ ơi.

- Không, trở lại thị trấn đi con. Mẹ không muốn trở về làng Mỹ Hòa đâu.

Rồi bà quay ngoắt người lại, bắt đầu bước nhanh nhẹn về phía đối diện như muốn chạy trốn, quên cả nắm lấy tay đứa con gái. Kim Lan thì hồi hận đã nói đến tên làng Mỹ Hòa. ả hừ con điều bị đứt dây, chỉ trong khoảnh khắc tâm thần mẹ cô lại rơi vào trạng thái nửa tỉnh nửa mê. Lợi dụng cơ hội này, cô dắt mẹ đi về hướng làng Mỹ Hòa.

Khi hai người đi theo con đường mòn vòng quanh ngọn núi, những cơn gió nhẹ mát rượi đón tiếp họ rồi một chiếc quán xiêu vẹo, chênh vênh như chiếc lá đong đưa trên cành hiện ra trong tầm mắt. Xa hơn nữa là những dãy nhà nằm sát nhau dưới chân núi, tựa như nhà nọ đang nói chuyện với nhà kia.

Cầm chặt tay mẹ, Kim Lan chạy vào trong quán. Lúc này quán chỉ có một bà già nằm trên chiếc chõng tre kê trong góc, tay phe phẩy chiếc quạt, phía dưới hai đứa bé trạc tuổi cô đang đùa nghịch.

- Thưa bà, có phải đây là làng Mỹ Hòa không ạ? - Cô kéo một chiếc ghế cho mẹ ngồi.

- Cô là ai? - Bà già ngồi dậy, khi nhìn thấy mẹ của cô, bà sững sốt hỏi tiếp - Có phải là mẹ con Lan đây không?

Bà tiến gần lại nhìn thật kỹ hai mẹ con rồi chạy biến vào nhà trong trước khi Kim Lan có một phản ứng. Thái độ của bà già không làm cho cô nghi ngại. Cô cầm lấy chiếc quạt của bà già trên chiếc chõng rồi ngồi xuống ghế cạnh mẹ, tay quạt lia lịa cho mẹ. Làng Mỹ Hòa bây giờ hiện rõ trong tầm mắt với những cây du to lớn, sức lực đôi chân như biến mất, tim cô đập thình thịch. Khoảng chừng vài khắc sau, cô dìu mẹ bước ra khỏi quán và đi về phía làng.

- Mẹ ơi, mình đã về tới làng rồi. Mẹ có biết là bà già hồi nãy nhận liền ra mẹ không?

Sau khi hai người đi được một quãng không xa, họ thấy hai bà khác đang từ trong làng chạy ra.

- Trời ơi, cháu cung của bà đây mà. - Một bà già ôm chặt lấy Kim Lan khóc như mưa bão, da mặt bà nhăn nheo như nếp giấy gấp. Với giác quan bén nhạy hơn cả con chó săn, Lý Kim Lan hiểu ngay đây là bà nội, cô khóc nức lên:

- Bà nội ơi. - Cả hai bà cháu ôm nhau khóc một lúc, rồi cô lấy bàn tay khăng khiu của mình chùi nước mắt trên má bà.

- Mẹ con đây này, nội. - Cô nhìn về phía người mẹ đang đứng gần đó, miệng vẫn cười khờ dại, nét mặt vẫn ngây ngô. ả hưng bà già không quan tâm tới người con dâu.

- Trời, bà biết làm gì với mẹ con bây giờ? - Rồi bà chép miệng, tay dắt Kim Lan đi về phía làng, còn cô thì tay dắt mẹ và bây giờ dân làng khoảng hơn một chục người đi theo, nét mặt ai cũng tỏ vẻ thương hại.

Đó là một căn nhà lá, vách đất, đằng trước có một cái sân rộng trồng những cây bồ công anh có hình dáng như chiếc mào của những con gà trống đang nở đầy hoa. Kim Lan cảm thấy một niềm hãnh diện và sung sướng. Cô nhìn chăm chú vào từng món đồ vật trong nhà và có cảm tưởng như mình đang ngủ mơ.

Chẳng bao lâu cô gặp cha cô. Trong khi đang uống nước từ một chiếc gáo dừa, cô nghe thấy bước chân thỉnh thoảng từ xa. Ắt hẳn đầu lên, cô nhìn thấy một người đàn ông cao lớn, hơi gầy đang xô cánh cổng bằng tre rồi chạy về phía cô. Có cảm giác ngay người đàn ông kia là cha mình nên cô vớt vội chiếc gáo nước vào chiếc xô và chạy vào vòng tay của ông. Thật lạ lùng, cha cô cũng không chú ý gì tới mẹ cô cả.

Đã từ bao nhiêu năm qua, giờ đây gia đình bốn người mới lại được ngồi ăn cơm chung với nhau.

- Con sẽ đối xử với nó như thế nào đây? - Bà nội hỏi cha cô rồi quay mặt nhìn mẹ cô một cách thương hại, trong khi hai má bà dính cơm, ngồi ăn uống một cách bình thản như chẳng có gì làm phiền bà cả.

- Con không biết phải làm sao nữa, mẹ. Con cảm thấy vừa tức giận vừa thương hại. - Giọng nói của cha cô yếu ớt, đầu cúi gằm xuống.

- Cảm ơn Trời Phật đã đưa cháu trở về đây với bà. - Bà quay sang nói với Kim Lan. - Cháu ơi, cháu có biết là bố đã đi kiếm con cực khổ biết chừng nào không? Sau khi biết là con theo mẹ bỏ nhà đi, bố cháu đi khắp mọi nơi để kiếm cháu đến nỗi đôi chân sưng vù lên, còn bà thì khóc sưng cả mắt cho đến khi không còn khóc được nữa. Bà mong cháu trở về trước khi bà chết, cháu ơi. Giờ đây cháu đã về, bà sẽ an tâm nhắm mắt. - Vừa nói, bà vừa bới cơm vào chén cho cô, còn cô thì xẻ cơm cho mẹ.

Tất cả như bị che phủ bởi làn mây mù. Việc đối xử lạnh lùng của cha và bà nội đối với mẹ làm cho cô khổ sở. Cô tự an ủi là tới một lúc nào đó hai người này sẽ thay đổi thái độ và cô hy vọng rồi mọi việc đâu sẽ vào đấy. Lý Kim Lan kể cho hai người nghe suốt bao năm trời, ngày qua ngày hai mẹ con phải lang thang khắp nơi như thế nào cũng như quãng đường trở về làng Mỹ Hòa khó khăn biết bao. Tối hôm đó, Lý Kim Lan nghe tiếng cha dịu dàng nói với mẹ. Cô thầm khóc và cảm ơn tấm lòng tử tế của cha.

- Anh không trách em gì cả, em ơi. Anh cũng phải gánh chịu phần nào vào biến cố đó. Bao nhiêu tháng ngày, không những anh đi kiếm con, tin anh đi, anh đã cố gắng một cách tuyệt vọng đi tìm xem em lưu lạc ở phương trời nào. Giờ đây gia đình mình đã đoàn tụ, em không phải chịu khổ sở thêm nữa.

Tiếng mẹ cô khóc thổn thức như thể thấm thấu được những lời nói tử tế của người chồng. Kim Lan cũng hiểu là tâm trí bình thường của mẹ đã trở về với bà. Tuy vậy, sáng hôm sau, người ta thấy bà chết trong chiếc "Ao Ròng". Theo huyền thoại trong làng thì một con rồng bị phạm tội nên không được phép vào thiên đình mà phải nằm trong chiếc ao trong làng Mỹ Hòa này, vì vậy chiếc ao này có tên là "Ao Ròng". Đôi giày được xếp ngay ngắn bên tảng đá, đó là dấu hiệu độc nhất chứng tỏ là bà đã nhảy xuống ao tự tử. Kim Lan quá đau khổ, không thể khóc được khi xác bà được vớt lên. Mẹ cô mặc bộ quần áo cưới đẹp nhất, nét mặt bình thản như đang ngủ. Cô tự trách mình, nghĩ là có trách nhiệm về cái chết của bà vì đã đưa mẹ trở về.

Ba năm sau, cha cô mất vì chứng bệnh kinh niên trở nên trầm trọng. Trong ngày tang, bà nội dẫn giọng nói với cô:

- Đúng là con yêu tình mà. Ắt ó đã lấy đi mất thằng con trai của bà mà. Bà biết là lúc nào nó cũng muốn thực hiện điều này. Bà biết là cha con không thể nào thoát ra khỏi được bàn tay của con mụ độc ác đó. Cha con không thể nào sống mà không có nó được mà.

Bà nội cô chẳng bao giờ quên mối hận thù đối với người con dâu mặc dù mẹ cô đã chết. Ắt hẳn lời nguyện rửa này làm cho cô không chịu đựng được, cô lại phải bỏ nhà tới một tỉnh phía nam và làm việc cho một gia đình giàu có. Cô không cảm thấy tội lỗi khi bỏ bà nội một mình ở lại

trong làng. Trong ba năm đó, cô không hề trở lại thăm bà, nhưng tới khi nghe bà bệnh nặng, cô hấp tấp trở về thăm bà lần cuối.

Trên giường bệnh, bà đã kể cho cô nghe câu chuyện khiến mẹ cô phải bỏ nhà ra đi. Vào mùa hè năm Kim Lan được bốn tuổi, làng Mỹ Hoa bị cơn hạn hán. Ruộng đồng nứt nẻ nom tựa như cái mu rùa, mùa màng hoàn bị mất. Trong suốt ba đêm liền, dân làng tụ tập cầu xin trời cho cơn mưa.

Mỗi đêm, phụ nữ vận những chiếc váy ngắn tụ tập tại con suối cạn nằm ngay tại cổng làng, còn đàn ông phải trèo lên đỉnh núi Bạch Vân Sơn đánh trống, đánh cồng và đốt lửa suốt đêm. Ánh trăng hè soi sáng vạn vật như ban ngày, vài trai trẻ trong làng thay vì phải leo lên núi thì lại lẩn trốn trong làng hay ra bờ suối ngó trộm đám phụ nữ. Trong đám này có Ba Hổ, người thầm yêu mẹ cô từ khi bà chưa lấy cha cô. Rồi hắn như điên khùng sau ngày bà lấy chồng.

Khi mặt trăng ngả dần về hướng tây, từng người một trong đám phụ nữ bắt đầu trở về nhà mặc dù tiếng trống, tiếng cồng trên đỉnh núi vẫn chưa dứt. ả hà của cha mẹ Kim Lan lại nằm biệt lập gần rừng cây keo, phần đất cao nhất trong làng. Đi được một quãng đường, mẹ cô tách khỏi đám phụ nữ để trở về nhà, tai vẳng nghe tiếng cồng từ đỉnh núi vọng xuống. Khi gần tới nhà thì thỉnh thoảng Ba Hổ xuất hiện và kéo bà vào trong rừng. Tiếng trống, tiếng cồng lẫn át cả tiếng kêu la của bà.

Sáng hôm sau, Ba Hổ khoác lác, rao truyền với mọi người trong làng là đã ngủ với bà. Tiếng đồn đến tai cha cô và cả làng hiểu là bà bị sỉ nhục như thế nào.

Mặc dù lễ cầu mưa vẫn còn tiếp tục qua tới ngày hôm sau, mẹ cô không ra suối. Bà nằm trong buồng với mặc cảm tội lỗi và xấu hổ. Thỉnh thoảng cha cô bước vào, tay cầm cái liềm. Ông điên cuồng chửi mắng và lớn tiếng đòi giết bà. Bà mẹ chồng phải can thiệp, nếu không bà đã bị chồng giết rồi.

Sợ hãi và chẳng biết phải làm sao, đêm đó mẹ cô phải bỏ nhà ra đi. Kim Lan thấy mẹ đi thì cũng chạy theo như con vịt con lật đật chạy theo mẹ. Suốt đêm đó tiếng cồng trên đỉnh núi quyện theo chân hai mẹ con và có lẽ đó là lần đầu tiên tiếng cồng ám ảnh cô và theo cô mãi trong suốt chín năm trời lưu lạc đó đây.

Lý Kim Lan nhìn lên đỉnh núi Bạch Vân Sơn giờ đây đang bị bóng đêm bao phủ dần, trong trí tưởng tượng của cô là hình ảnh của Chí Tâm chồng cô đang đánh cồng, một tay cầm dùi, một chân co lên. ả àng cũng tưởng tượng ra đứa con gái của nàng tựa như con bướm đang nhẩy múa theo nhịp cồng của bố.

ả àng hướng mắt về cái quán nhỏ tại ngã ba bên đường phía xa. Hai mươi năm trước, cũng tại quán này nàng đã dặt người mẹ mất trí trở về. Bà già năm xưa bây giờ ở đâu mà không thấy ra đây, bà có nhận ra nàng và bà có chạy đi báo cho chồng nàng biết để ra đón không? ả ghĩ tới việc có thể gặp lại chồng làm tim nàng trầm hẳn xuống.

Chiếc quán ăn cho ngư phủ lớn hơn nằm bên cạnh chiếc hồ đang được thắp đèn. Ông trưởng làng đã nói là chồng nàng làm việc ở đây. Kim Lan tự hỏi:

- Liệu anh ấy có tha thứ cho mình như cha đã tha thứ cho mẹ trước kia hay không?

Một người đàn bà bằng tuổi nàng chạy ra, tay cầm chiếc đèn dầu. Trong ánh sáng lơ mơ, bà ta soi mói nhìn kỹ mặt nàng.

- Cô cần gì?

- À, mà không. - Kim Lan ấp úng trả lời trong khi đảo mắt nhìn quanh. Bốn hay năm người đàn ông đang ngồi quanh một chiếc bàn ăn uống vui vẻ, họ là ngư phủ trong làng này.

- Cô cần tìm ai? - ả gười đàn bà hỏi lại trong khi tiến sát vào Kim Lan hơn nữa. ả àng cười bẽn lễn.

Một người đàn ông cao và lực lưỡng hỏi vọng ra:

- Ai ở ngoài đó vậy?

Dù biết gần đây là làng mình, nàng làm như xa lạ hỏi người đàn bà:

- Có phải là làng Mỹ Hòa đây không?

ả gười đàn bà ngạc nhiên hỏi lại:

- Mỹ Hòa? Làng nào vậy?

ả gười đàn ông nói:

- Tôi nghe nói gần đây có làng Mỹ Hòa nhưng tất cả đã bị nước lụt cuốn đi hồi lâu lắm rồi.

Im lặng, nàng bước ra khỏi quán. Trong khi bước đi, nàng nghĩ là chồng nàng có thể xuất hiện ra trước mắt bất cứ lúc nào. Thay vì đi hướng về chiếc quán nhỏ ở ngã ba đường để trở về làng mình, Kim Lan lại bước theo hướng chiếc hồ dưới chân núi. ả gọn núi bây giờ bị bóng tối bao phủ không còn rõ hình dạng.

Giờ đây tâm hồn nàng trong sáng tựa cảnh huy hoàng của buổi sáng đang tắm trong làn sương tươi mát. Thình lình một tiếng cồng từ hướng mặt hồ vọng lại, như thúc dục nàng nhanh bước. Tiếng cồng trở nên lớn hơn, nhịp cồng trở nên cấp bách hơn. Trước kia chiếc hồ là một con quái vật đã nuốt toàn bộ làng Mỹ Hòa, giờ đây nó im lặng và trông thật quyến rũ và tiếng cồng cũng phát ra từ đâu đó trong chiếc hồ này. Tới nơi, nàng nắm chặt lấy một cành cây rồi nhìn chăm chú vào mặt hồ. Một lúc sau, hình ảnh của Chí Tâm hiện dần lên mặt nước. ả àng thấy chồng đang say sưa đánh cồng, rồi hình mẹ nàng với đôi mắt đăm lết, cha nàng trong bộ y phục trắng đang nhảy múa và cả bà nội với lớp da mặt nhăn nheo như những nếp gấp của tờ giấy. Sau đó là dân làng Mỹ Hòa cũng lần lượt hiện ra, mọi người đang nhảy múa nhịp nhàng theo tiếng cồng của chồng nàng. ả hìn mọi người hân hoan trong niềm hạnh phúc, Lý Kim Lan cũng muốn tham dự vào cuộc vui này. Tay buông rời cành cây, nàng nhảy xuống hồ cho đến khi người nàng hoàn toàn chìm xuống thì tiếng cồng cũng chấm dứt.

****Trần Hồng Văn.***

Tác Giả: Sinh năm 1941 tại tỉnh Chun ả am, Soo-tae Moon đậu bằng cao học về văn chương và sinh ngữ tại đại học Soonchun, ả am Hàn và hiện nay là giáo sư văn chương tại đại học này. Truyện ngắn trên đây được phê bình là một truyện rất "Hàn Quốc" và được coi là tiêu biểu cho nền văn học nước này.